

prima instanță: S. Teleucă
instanța de apel: M. Anton, V. Negru, Gr. Dașchevici

dosarul nr. 2ra-1920/17

Î N C H E I E R E

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Maria Șigarina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Galinei Valovaia împotriva Mariei Șigarina și Inspectoratului Fiscal de Stat Botanica, municipiul Chișinău cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Maria Șigarina și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 26 iunie 2014 și hotărârea suplimentară a Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 08 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 09 ianuarie 2013, Galina Valovaia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Șigarina și Inspectoratului Fiscal de Stat Botanica, mun. Chișinău cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 23 decembrie 1961, între Vasile Egorov și Larisa Egorov a fost încheiată căsătoria, înregistrată în Registrul actelor de stare civilă nr. 2. Din căsătorie soții Egorov au doi copii, Galina Valovaia și Anatolii Egorov, iar până la căsătorie, Larisa Egorov a avut un copil, Maria Șigarina.

Menționează că, la data de 13 septembrie 1995, părinții Larisa Egorov, Vasile Egorov și fratele Anatolii Egorov au încheiat contractul de vânzare-cumpărare, de transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 13-2812, primind în proprietate câte 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, mun. Chișinău, cu nr. cadastral XXXXXX, cu suprafața de 52,5 m.p.

Invocă că, la data de 13 septembrie 1995, Larisa Egorov, prin testamentul nr. 13-2815, a testat lui Anatolii Egorov 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1.

Relevă că, la data de 07 februarie 1997, mama Larisa Egorov a decedat iar în apartamentul enunțat au continuat să locuiască tatăl Vasile Egorov și fratele Anatolii Egorov.

Afirmă că, la data de 16 martie 2011, Vasile Egorov a decedat iar în apartament a continuat să locuiască fratele Anatolii Egorov, care a intrat de fapt în posesia a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din bd. Traian 13/1, acceptând moștenirea legală rămasă după decesul tatălui Vasile Egorov, deoarece la acel moment ea și Maria Șigarina nu au avut nici o pretenție la masa succesorală rămasă după decesul tatălui lor.

Notează că, la data de 02 ianuarie 2012, fratele Anatolii Egorov a decedat, netestând averea din masa succesorală rămasă după decesul său, însă în urma înțelegerii verbale cu Maria Șigarina, ea a intrat în posesia legală a apartamentului nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1.

Relatează că, la data de 23 martie 2012, ea a depus la notarul Ala Reșetnicov declarația nr. 3966 cu privire la înregistrarea în calitate de moștenitor legal după decesul fratelui Anatolii Egorov, însă din considerentul apariției între ea și pârâtă a unor divergențe vis-a-vis de averea defunctului Anatolii Egorov, a fost în imposibilitate de a-și înregistra dreptul succesoral, mai mult, Maria Șigarina nu s-a prezentat la notar și nici nu a dat acordul privind acceptarea succesiunii de către Galina Valovaia.

Susține că, ea a intrat în posesia de fapt a patrimoniului succesoral rămas după decesul fratelui Anatolie Egorov, deoarece Maria Șigarina nu a înaintat careva pretenții referitor la moștenirea rămasă după decesul acestuia.

Solicită constatarea faptului acceptării succesiunii testamentare după decesul Larisei Egorov de către Anatolii Egorov asupra 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1, nr. cadastral XXXXXX, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Vasile Egorov de către Anatolie Egorov asupra 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1, nr. cadastral XXXXXX, constatarea faptului acceptării succesiunii legale după decesul lui Anatolii Egorov de către Galina Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1, nr. cadastral XXXXXX, constatarea locului deschiderii succesiunii și recunoașterea dreptului de proprietate a Galinei Valovaia asupra apartamentului nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1, nr. cadastral XXXXXX.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 26 iunie 2014 a fost admisă acțiunea și a fost recunoscut după Galina Valovaia dreptul de proprietate prin succesiune asupra apartamentului nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1, cu obligarea OCT Chișinău să efectueze rectificările necesare în Registrul bunurilor imobile.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, posesiunea de fapt a averii succesoriale a defuncților Larisa Egorov și Vasile Egorov de către Anatolii Egorov este confirmat prin dreptul de coproprietate a acestora asupra apartamentului nr. 76 din mun. Chișinău, bd. Traian 13/1 și viza de reședință, însă ultimul nu s-a adresat la biroul notarial pentru perfectarea acceptării succesiunii din

motivul că era în lipsă de cunoștință de cauză referitor la acțiunile urmate a fi efectuate.

De asemenea, prima instanță a constatat că, după decesul fratelui Anatolii Egorov, reclamanta Galina Valovaia a gestionat apartamentul enunțat ca un proprietar de bună-credință, l-a întreținut în stare bună, efectuând reparație, achitând serviciile comunale și alte plăți ce țin de apartament, mai mult ca atât, aceasta a depus la data de 23 martie 2012 declarația nr. 3966 cu privire la înregistrarea calității de moștenitor legal după fratele Anatolii Egorov iar pârâta Maria Șigarina nu și-a realizat dreptul său de a accepta succesiunea nici prin depunerea unei cereri la notar și nici prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2015 a fost admis apelul declarat de către Maria Șigarina, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 iulie 2016 a fost admis recursul declarat de Galina Valovaia, casată decizia instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016 a fost ridicată cauza de la examinare și transmisă Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău pentru emiterea unei hotărâri suplimentare.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 decembrie 2016 a fost constatat locul deschiderii succesiunii după decesul Larisei Egorov, Vasile Egorov și lui Anatolie Egorov ultimul domiciliu al defuncților apartamentul nr. 76, bd. Traian 13/1, mun. Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017 a fost respins apelul declarat de Maria Șigarina și menținută hotărârea și hotărârea suplimentară ale primei instanțe.

La data de 18 august 2017, Maria Șigarina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, hotărârii și hotărârii suplimentare ale primei instanțe cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece a fost emisă cu încălcarea esențială a normelor de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Califică ca eronată concluzia instanței de apel precum că, ea nu și-a realizat dreptul său de a accepta succesiunea prin depunerea unei cereri la notar, și nici prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, deoarece în speță sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 1499 din Codul civil, adică moștenirea legală, din considerentul că, părțile în prezentul raport litigios sunt moștenitori legali de clasa a II-a (surori), cu cotă egală în conformitate cu prevederile art. 1500 alin. (1) lit. b) din Codul civil, mai mult, la materialele cauzei nu au fost prezentate probe ce confirmă faptul renunțării de către ea la succesiune.

Astfel, consideră că, în speță au fost încălcate prevederile art. 1500 alin. (1) lit. b) din Codul civil prin lipsirea de dreptul de proprietate dobândit prin succesiune.

Notează că, reieșind din materialele cauzei s-a stabilit cu certitudine că, ea are vocație succesorală iar instanța de judecată urma să admită parțial cererea de chemare în judecată cu stabilirea cotelor-părți ideale din patrimoniul succesoral partajat a câte 1/2 cotă-parte pentru ea și 1/2 cotă-parte pentru Galina Valovaia.

Susține că, s-a prezentat la notar în termenul stabilit și a depus o cerere, prin care a înștiințat despre existența unui litigiu între părți referitor la patrimoniul succesoral, astfel, confirmând că, este persoană cu vocație succesorală, totodată, a solicitat și permisiunea de a înaintat declarația de acceptare a succesiunii defunctului, însă notarul i-a solicitat prezentarea certificatului de deces, fapt care a fost imposibil de realizat, deoarece acesta a fost ridicat de către intimată.

Relevă că, conform prevederilor art. 64 alin. (3) al Legii nr. 1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, moștenitorii care au omis termenul de acceptare a succesiunii pot fi incluși în certificatul de moștenitor cu consimțământul tuturor celorlalți moștenitori care au acceptat succesiunea în termen. Acest consimțământ al moștenitorilor va fi prezentat în scris notarului până la eliberarea certificatului de moștenitor.

Invocă că, nu a avut posibilitatea de a intra în posesia patrimoniului succesoral, deoarece intimata categoric îi refuză acest drept.

Consideră că, prima instanță corect a constatat faptul acceptării succesiunii de către Anatolii Egorov, însă referitor la cerința privind acceptarea succesiunii doar de către Galina Valovaia instanțele de judecată nu au luat în considerație că mai există o persoană cu vocație succesorală, încălcându-i, astfel, dreptul de proprietate prevăzut în art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Prin referința depusă la data de 30 octombrie 2017 Galina Valovaia a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost declarat în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Maria Șigarina nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Maria Șigarina, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Mariei Șigarina ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Maria Șigarina se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu

Luiza Gafton

Mariana Pitic